

Course plan

دانشکده علوم توانبخشی

نام درس : درمان های دستی اختلالات عملکردی مفاصل	تعداد واحد : 1 واحد نظری، 2 واحد عملی
مقطع : دکترای حرفه ای فیزیوتراپی	مدت زمان ارائه درس : 17 ساعت نظری، 68 ساعت عملی
پیش نیاز :	مسئول برنامه: دکتر لیلا عباسی، دکتر کتایون رضایی، دکتر نرگس مفتاحی
تاریخ تهیه: تیر ماه 1403	تاریخ بازنگری : تیرماه 1404

عناوین کلی این درس شامل موارد زیر می باشد :

بخش نظری (14 ساعت):

- تعریف و جایگاه مانیپولاسیون تراست و غیرتراست در درمان اختلالات عملکردی
- بررسی سوماتیک دیسفانکشن (Somatic Dysfunction) و بیومکانیک طبیعی و غیرطبیعی مفاصل
- تکنیک های مانیپولاسیون تراست و غیر تراست
- الگوهای انتشار علائم به صورت سوماتوویسرال و ویسرال
- بیماری های مرتبط با اختلالات بیومکانیکی و روش های اصلاحی
- بیومکانیک مناسب بدن درمانگر و تکنیک های تماس دست
- غربالگری پیش از مانیپولاسیون و تصمیم گیری بالینی
- موارد کاربرد، احتیاطات و خطرات تکنیک های مانیپولاسیون

بخش عملی (68 ساعت):

- اجرای عملی تکنیک های مانیپولاسیون تراست و غیر تراست
- تمرین تکنیک های لمس، تشخیص و اصلاح اختلالات عملکردی مفاصل
- تأکید بر اصول بیومکانیک و نحوه اجرای صحیح تکنیک ها

❖ هدف کلی

آشنایی دانشجویان با روش‌های معاینه، ارزیابی و درمان اختلالات عملکردی مفاصل محیطی و ستون فقرات و مجمله با تأکید بر تکنیک‌های مانیپولاسیون تراست (thrust) و غیر تراست (Non thrust).

❖ اهداف اختصاصی

1. اهداف نظری:
2. مفاهیم پایه‌ای مانیپولاسیون تراست (thrust) و غیر تراست (Non thrust) را تعریف کرده و جایگاه آن‌ها را در درمان اختلالات عملکردی مفاصل و ستون فقرات توضیح دهد.
3. سوماتیک دایسفانکشن (Somatic Dysfunction) و تفاوت‌های بیومکانیک طبیعی و غیرطبیعی مفاصل را تشریح کند.
4. انواع تکنیک‌های مانیپولاسیون تراست و غیر تراست را نام برده و موارد کاربرد هر یک را مقایسه نماید.
5. الگوهای انتشار علائم سوماتوویسرال (Somato-visceral) و ویسرال (Visceral) را تحلیل کند.
6. ارتباط بین اختلالات بیومکانیکی و بیماری‌های مرتبط را توضیح دهد.
7. اصول بیومکانیک بدن درمانگر و تکنیک‌های صحیح تماس دست را شرح دهد.
8. پروتکل‌های غربالگری پیش از مانیپولاسیون و فرآیند تصمیم‌گیری بالینی را بیان کند.
9. موارد منع مصرف، احتیاطات و خطرات تکنیک‌های مانیپولاسیون را شناسایی کند.
10. اهداف مهارتی (عملی):

1. تکنیک‌های مانیپولاسیون تراست و غیر تراست را روی مفاصل محیطی و ستون فقرات به صورت عملی اجرا کند.
2. مهارت‌های لمس و تشخیص اختلالات عملکردی مفاصل را با دقت بالا انجام دهد.
3. تکنیک‌های اصلاح بیومکانیکی را با رعایت اصول ایمنی و اثربخشی اجرا نماید.
4. وضعیت‌گیری صحیح بیمار و درمانگر را در حین اجرای تکنیک‌ها رعایت کند.
5. از الگوهای انتشار علائم برای تشخیص دقیق‌تر اختلالات استفاده کند.
6. توانایی ارزیابی قبل و بعد از درمان را برای سنجش اثربخشی تکنیک‌ها داشته باشد.

روش آموزش

- ارائه نظری با استفاده از اسلاید.
- نمایش عملی تکنیک‌ها توسط استاد.
- تمرین عملی دانشجویان تحت نظارت استاد.

شرایط اجراء

کلاس نظری:

ویدئو پروژکتور، کامپیوتر و اسلایدهای آموزشی

ماکت‌های آناتومی ستون فقرات و لگن

تابلو وایت‌برد یا هوشمند

مهارت‌آموزی (عملی):

تخت درمانی استاندارد (ترجیحاً با قابلیت تنظیم ارتفاع)

ابزارهای ارزیابی (گونیا متر، خط‌کش، تسمه‌های اندازه‌گیری)

وسایل کمک‌آموزشی (توپ‌های درمانی، فوم رولر)

❖ امکانات آموزشی بخش

- اسلاید پروژکتور، ویدئو پروژکتور و کامپیوتر، مولاژ گردن، توراسیک، کمر، کرتینیوم، ستون فقرات کامل، تخت برقی

❖ آموزش دهنده

- اساتید بخش فیزیوتراپی (دکتر لیلا عباسی، دکتر کتابون رضایی، دکتر نرگس مفتاحی)

1. Hengeveld E., Banks K., English K. Maitland's Vertebral Manipulation. Elsevier Butterworth Heinemann. آخرین چاپ.
2. Olson K. A. Manual Physical Therapy of The Spine. Saunders. آخرین چاپ.
3. Lisa DeStefano. Greenman's Principles of Manual Medicine. Lippincott Williams & Wilkins. آخرین چاپ.
4. Alexander S. Nicholas, Evan A. Nicholas. Atlas of Osteopathic Techniques. Lippincott Williams & Wilkins. آخرین چاپ.
5. Robert C. Ward. Foundations for Osteopathic Medicine. Williams & Wilkins. آخرین چاپ.

ارزشیابی

- آزمون‌های چندگزینه‌ای و تشریحی.
- آزمون عملی ارزیابی و اجرای تکنیک‌های درمان دستی.

❖ نحوه ارزشیابی

- امتحان کتبی
- امتحان عملی (ارزیابی و اجرای صحیح تکنیک‌ها)

❖ نحوه محاسبه نمره

- نمره تئوری، حضور کلاس، اخلاق حرفه ای ، پرسش و پاسخ و سمینارهای کلاسی 20 نمره
- نمره امتحان عملی (ارزیابی و اجرای صحیح تکنیکها) 20 نمره

❖ مقررات

- حداقل نمره قبولی 14
- تعداد دفعات مجاز غیبت در کلاس 1
- تئوری 1 جلسه دو ساعته، عملی حداکثر 6 جلسه دو ساعته

سر فصل مطالب	میزان ساعت ارائه	نحوه ارائه	امکانات مورد نیاز	روش ارزیابی
۱. مبانی نظری و ارزیابی پایه	۸ ساعت (۴ جلسه)	تئوری + عملی	پروژکتور، اسلاید، مدل اسکلتی	آزمون چندگزینه‌ای + پرسش شفاهی
- مفاهیم مانیپولاسیون تراست و نسر تراست				
- سوماتیک دایسفانکشن و بیومکانیک				
- ارزیابی عمومی ستون فقرات			تخت درمان، مانکن آموزشی	اجرای عملی ارزیابی‌ها
۲. گردن (Cervical Spine)	۱۲ ساعت (۶ جلسه)	عملی	تخت درمان، بالش مخصوص گردن	آزمون عملی (اجرای تکنیک‌ها) + مشاهده
- ارزیابی و تشخیص				
- تکنیک‌های تراست و نسر تراست				
- موارد خاص و احتیاطات				
۳. توراسیک (Thoracic Spine)	۱۲ ساعت (۶ جلسه)	عملی	تخت درمان، رولر سینه‌ای	آزمون عملی + تحلیل مورد بالینی
- ارزیابی و تکنیک‌های تراست				
- درمان اختلالات دنده‌ها				
۴. لومبار (Lumbar Spine)	۱۲ ساعت (۶ جلسه)	عملی	تخت درمان، کمر بند آموزشی	آزمون عملی + پرسشنامه کتبی
- ارزیابی و تکنیک‌های تراست				
- ارتباط با اختلالات لگن				
۵. ساکروایلیاک (SIJ) و لگن	۸ ساعت (۴ جلسه)	عملی	تخت درمان، مدل لگن	اجرای عملی تکنیک‌ها + بازخورد هم‌تا

سر فصل مطالب	میزان ساعت ارائه	نحوه ارائه	امکانات مورد نیاز	روش ارزیابی
-ارزیابی و درمان				
۶. ویسسرال و کرانیوساکرال	۸ ساعت (۴ جلسه)	تئوری + عملی	چارت آناتومی احشاء، مدل مجسمه	ارائه مورد بالینی + آزمون عملی
-تکنیک‌های دستی احشایی				
-درمان کرانیوساکرال				
۷. مرور و آزمون‌ها	۴ ساعت (۲ جلسه)	تئوری + عملی	سالن آزمون، وسایل ارزیابی	آزمون کتبی + آزمون عملی جامع